

‘Wie geeft, ontvangt ook’

Het is een dag na de gemeenteraadsverkiezingen op 19 maart als we broeder Frans Wils van het Haags Stadsklooster interviewen. Hij is politiek niet actief, maar op het raam bij de ingang van het klooster hangt wel een poster van GroenLinks-lijsttrekker Inge Vianen. GroenLinks heeft een zetel verloren en Frans Wils zegt welgemeend: gecondoleerd.

Jan Spijk

Het Stadsklooster ligt middenin de Haagse binnenstad op een steenworp afstand van de St. Jacobskerk. In de grote tuin zijn her en der kunstvoorwerpen uit verschillende culturen met een speciale betekenis neergelegd of opgehangen. Aan de zijkant heb je de ‘Tuin van geloven’ met voorwerpen uit alle grote religies. Respect en verdraagzaamheid zijn de sleutelwoorden. Het staat symbool voor een betere en ideale wereld. Het Stadsklooster heeft werkplekken, verblijfruimtes, een prachtige kapel en elke vrijdag is er onder leiding van het straatpastoraat een maaltijd voor ongeveer honderd dak- en thuislozen. Daarvoor is er altijd een korte dienst in de kapel waar de aanwezigen iemand een kaart stu-

ren. De filosofie van het Stadsklooster? ‘Net als paus Franciscus geloven wij hier heel erg in de theologie van de omhelzing. Als je geeft, krijg je van de ander iets terug. En dat betaalt zich uiteindelijk naar de samenleving uit’, aldus Frans Wils.

Broeders van Maastricht

Het begon allemaal in 1861 toen de eerste Broeders van Maastricht op verzoek van de Vincentiusvereniging les gingen geven op de katholieke scholen in de hofstad. Uit het diepe zuiden trokken de eerste broeders naar Den Haag. Op het hoogtepunt woonden er vijftig broeders in het complex dat toen nog Sint Jozef Gesticht werd genoemd. Les geven was ook de primaire taak. Er stond een groot hek om het klooster en het was echt niet de bedoeling dat buurtbewoners voor raad en daad aanklopten bij de broeders. In 1992 dreigde het klooster dicht te gaan, omdat er nog maar zes broeders in leven waren. Nieuwe aanwas kwam er niet. Frans Wils (nu 73 en sinds 1968 inwoner van Den Haag) was een van de drijvende krachten achter de doorstart. Het klooster kreeg een totaal ander karakter. Het hek ging let-

terlijk open, maar ook figuurlijk, omdat er allerlei activiteiten voor wijk en stad werden opgezet.

Posthoorn

‘We hebben de naam niet eens zelf bedacht. In het huis-aan-huis blad De Posthoorn werden we opeens Stadsklooster genoemd. Dat vond ik een hele toepasselijke naam. In het begin waren we onbekend, maar dat veranderde snel’, herinnert Frans Wils zich. Het Stadsklooster ontving asielzoekers met open armen en zette Wereldvenster op, een organisatie voor vluchtelingen. Rond de kerst is het altijd een drukke van belang, omdat er in het hele klooster honderden kerststallen te bewonderen zijn die Frans Wils in de loop der jaren verzameld heeft. Frans moet er wel een beetje om lachen als ik vraag of het moeite kost om aan nieuwe kerststallen te komen. ‘Ik krijg er elke twee weken wel één bij. Sommigen laten tijdens een vakantie in bijvoorbeeld Mali speciaal een kerststal maken.’

Frans Wils verbreekt de stilte in de kloostertuin met een ferme tik op dit oosters slaginstrument (foto Jan Spijk)

Zeker in Den Haag kun je er niet om heen. De PVV heeft dan wel een zetel verloren, maar is wel de tweede fractie in de gemeenteraad. De rel rond de uitspraken van Geert Wilders over Marokkanen (‘minder, minder, minder!’) begint op deze eerste dag na de verkiezingen al aan te zwellen. Uiteraard heeft hij geen goed woord over voor de ophitsende toespraak van Wilders. Toch zul je Frans Wils geen veroordeling horen uitspreken over de PVV-kiezer. Op rustige toon: ‘De inwoners van de Schilderswijk voelen zich tekort gedaan. Er wordt niet naar ze geluisterd. Ouderen hebben het vaak moeilijk, er is angst voor buitenlanders. Ze kennen elkaar niet. Daarom is contact tussen beide groepen zo belangrijk.’ En dan weet hij de belangrijke kernwaarden van het

Het Stadsklooster staat letterlijk centraal in de wijk Kortenbos. Frans Wils vindt dat er meer verbinding tussen mensen mogelijk is. ‘Het is al met al een beetje als los zand.’ Daarom heeft het Stadsklooster het initiatief genomen om burgers, bedrijfjes, scholen samen te brengen. ‘Dat project noemen we Buurttalent. We gaan allerlei mensen interviewen om te kijken waar ze hun talent kunnen inzetten. Bij voorkeur in deze wijk uiteraard, maar eventueel elders. We organiseren binnenkort een markt in de tuin van het klooster om mensen met elkaar in contact te brengen.’

Verder kijkt hij al naar een verdere toekomst van het klooster, want de drie resterende broeders zijn al op leeftijd: 83, 73, 68. Het liefst zou hij zien dat

Respect en verdraagzaamheid sleutelwoorden voor broeders Haags Stadsklooster

Stadsklooster samen te brengen: de religieuze, sociale en culturele. In zijn ogen is ontmoeting het belangrijkste. ‘Dan zul je zien dat de PVV-kiezer zegt: deze buitenlander is prima. Neem de voorstelling van Dante’s Dood in de Koninklijke Schouwburg. Daarbij zijn heel veel buurtbewoners betrokken om te figureren. Autochtoon en allochtoon. Het contact met elkaar werd in de voorbereiding heel snel gemaakt. Opeens ontstond er een soort eigen utopia. Echt, mensen zijn van goede wil. Natuurlijk onderschat ik de problemen niet, maar er zijn meer mogelijkheden om mensen bij elkaar te brengen dan nu gebeurt.’

een geïnspireerde groep op termijn de leiding zou overnemen. Met een knipoog: ‘Ze hoeven niet allemaal GroenLinks te stemmen, als ze maar staan voor duurzaamheid en oog hebben voor de zwakkeren.’ Als we vanuit de tuin teruglopen naar het klooster steken we het schoolplein over waar de kinderen van de katholieke Carolusschool druk aan het spelen zijn. Ooit een zogenaamde zwarte school, maar inmiddels duidelijk gemengd en je ziet de kinderen uit verschillende culturen onbevangen met elkaar spelen. Je ziet broeder Frans bijna hardop denken: zo moet het eigenlijk bedoeld zijn. Een klein utopia midden in de stad. ●

Broeders van Maastricht

De Broeders van Maastricht is een wereldwijde rooms-katholieke congregatie die zijn hoofdzetel in Maastricht heeft. De congregatie is in Nederland vooral bekend vanwege de rooms-katholieke lagere scholen en ulo-scholen, die ze vanaf het midden van de 19e eeuw oprichtten in plaatsen als Maastricht, Nijmegen, Helmond (1880-1999), Veghel (1879-1988), Amsterdam, Den Haag en Schiedam. Het Haagse Stadsklooster aan het Westeinde bestaat inmiddels al meer dan 150 jaar. Door teruggang van het aantal broeders heeft de congregatie zich in de laatste decennia uit het onderwijs in Nederland teruggetrokken.

DE WIJKTAFEL

Margrietha Reinders

Het is druk rond buurthuis De Havelaar. Buiten op het pleintje spelen kindertjes op de wikip en in de zandbak, op het ‘landje van Ome Kik’. Het is een van de weinige veilige kinderspeelplaatsen in de drukke Ten Cate buurt waar ik werk, en er wordt volop gebruik van gemaakt.

Binnen verzamelt zich een grote groep mensen rond de koffiepot, allemaal ogen ze enigszins vermoeid. Het zijn de deelnemers aan de wijktafel in Oud West: ongeveer vijftien welzijnswerkers van het sociaal wijkteam, een opbouwwerker van het stedelijk maatjesproject, de maatschappelijk werkers van het Loket Zorg en Samenleving, de huisarts uit de buurt, een woordvoerder van de GGZ-cliëntenraad, een stadsdeelambtenaar van Zorg en Welzijn, de dominee en de kerkelijk werker. Zij werken meestal al jaren in de buurt vanuit buurthuizen en andere laagdrempelige voorzieningen. Zo is er Aaltje, die bij het bewonerscollectief zit. En Paula, de GGZ-ervaringsdeskundige die in haar rolstoel met een Connexion-busje aankomt, gehuld in een t-shirt van het Leger des Heils. Of Arie, de opbouwwerker, die al sinds de jaren tachtig actief is in de buurt en de schaalvergroting in de stadsdelen heeft zien toeslaan.

Een groot aantal van deze mensen heeft geen zekerheid over de invulling van hun werk na 1 januari 2015. Dan zullen namelijk de gevolgen van het ‘zorg op maat’ beleid voor sociaal kwetsbare of oudere, zorgafhankelijke wijkbewoners zichtbaar worden. Deze buurtbewoners raken aangewezen op beperkte thuiszorg en eerstelijnsvoorzieningen die nu nog helemaal niet voorhanden zijn! Huisarts Mieke zit met de handen in het haar. Ze kan alleen maar herhalen: ‘Waar kan ik mijn zorgbehoeftige patiënten naar verwijzen zonder duidelijke afspraken met overheid en verzekeraars?’

Ik heb groot respect voor haar, zoals ze daar zit met haar eerste lijnshart, en voel mij machteloos. Ook bij ons in de buurt, weet ik, gaan verzorgingshuizen dicht en worden GGZ-cliënten meer ‘ambulant’ bediend. Hoeveel wijktafels zoals deze zouden er zijn in Amsterdam en andere grote steden? ‘Doe de koffiepot nog maar eens vol’, zegt de deelnemer van de WMO-raad. ‘Laten we contact houden en de moed niet opgeven!’ Hij heeft gelijk, we zijn het stadium van de heldere oplossingen gepasseerd. Nu komt het aan op solidariteit... ‘Wat u voor hen gedaan hebt, hebt u voor Mij gedaan,’ zingt een bijbeltekst in mijn hoofd. Buiten spelen de kinderen in de lentezon.

Margrietha Reinders, predikant in Amsterdam.